

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ
ΚΑΙ
ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΕΣΙΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΣΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φυλλοῦ
5 λεπτά 5

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ V. | ΑΘΗΝΑΙ, Κυριακή 8 Ιουνίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὀδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 48

ΡΟΔΟΚΡΙΝΑ

I

Ἐρχομαι σὺν τῷ λουλουδίῳ
Γιὰ μιὰ στιγμή νὰ ζήσῃς.
Με τὸ λουλουδί σου χαρῆς,
Με τὸ βίβλι σου σβόνης
Κ' ἕνα σιμάκι δὲ θ' ἀφήσῃς
Κ' ἔρχομαι σὺν τῷ λουλουδίῳ
Γιὰ μιὰ μιὰ στιγμή νὰ ζήσῃς.

II

Παντοτεῖνα εἶμι χαίρεσσι
Καὶ μόνον στόνειρο λουλουδί,
Ξυπῆς καὶ βλέπεις γύρω σου
Κι' εὐδὲ τὴ λήπῃ σου σιμάκι,
Με τὴ χαρὰ βανισιανῶν
Καὶ χαίρεσσι παντοτεῖνα
Καὶ πᾶν οὐδὲ στόνειρο λουλουδί!

III

Εἶσαι λουλουδί ἀπαθῆνο
Με κάλλη ἀνεγγίχτα καὶ μῆρα,
Μελίσσι δὲν τὰ πάτησε,
Σκαὶ δὲν πέταξε τρυγῆρα!
Χαίρει στον ποῦ τοῦ γράφει ἡ μοῖρα
Νὰ κόψῃ τὸ παρθένο λουλουδί
Καὶ νὰ τρυγήσῃ του τὰ μῆρα!

Βόλος ΠΕΓΚΟΣ ΟΡΕΙΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΛΟΥΚΑΣ ΝΟΤΑΡΑΣ

Ἔνα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποῦ μᾶς κανοναρχοῦνε οἱ σοφοὶ μας εἶναι καὶ τὸ πῶς ἡ Ἄλωση μ' ὄλα τῆς τὰ δεινὰ, βλόγησε τὸν κόμο καὶ μ' ἕνα μεγάλο καλὸ ποῦ σκόρπισε ἀμέτρητους «Λογίους» στὴν Εὐρώπη, καὶ τῆς κουβάλησε τὰ «Φῶτα» ἀπὸ τὴν Ἀνατολή. Πάντοτε κοντοστάθηκαν σ' αὐτὴ τὴ θεωρία, καὶ συλλογίστικα μίπως καὶ ἡ ἐθνικὴ μας φιλαυτί τὸ παρμεγάλωσε αὐτὸ τὸ μεγάλο καλὸ. Τοῦλάχιστο Εὐρωπαῖοι ἱστορικοὶ δὲν εἶδα νὰ κίμνουν καὶ πολὺ θόρυβο γιὰ τοῖς Βυζαντινοῦς μας λαμπαδοφόρους. Μὰ τὸ καθαντὸ ζήτημά μας αὐτὸ δὲν εἶναι. Τὸ ζήτημα εἶναι ἂν τὸ καλὸ ποῦ ἔκαμιν ἀθέλητα στὴν Εὐρώπη οἱ μεγαλονόμοι ἐκεῖνοι καλαμαράδες εἶτανε μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ καλὸ ποῦ κάμανε θεληματικὰ στὴν πατρίδα τους. Κι' ὅσο γιὰ τοῦτο χαίρουμαι ποῦ ἕνας ἱστορικός μας τοῖς κοῖνει καταπῶς τοῖς ἀξίζει. Ἐπειδὴ, λέει, ἀντὶς νὰ μείνουνε στὸν τόπο τους καὶ νὰ προσφέρουν τὴ δυνάμη τους στὸν ἀποκατωμένο λαὸ, ποῦ δεκατίζονταν

ἀπὸ παιδομαζώματα, ἀπὸ σφαγῆς καὶ ἀσπαγῆς, ἀντὶ νὰ καρτεροῦνε σιμά του καὶ νὰ τοῦ δίνουνε θάρρος, ποῦ κεφάλι νὰ σπκώσῃ πᾶ δὲν μποροῦσε, ἀντὶς νὰ παίρουν τὰξιώματα ποῦ εἶταν ἀναγκασιμένοι νὰ τοῖς δίνουν οἱ Τοῦρκοι, καὶ μ' αὐτὰ κίπως νὰ τοῖς μαλακόνουνε τὰ δεσιμά.—πῆραν τῆς γοῖνες τους, τὰ καλαμάρια τους καὶ τῆς πέννες τους, τραβήξαν κατὰ τὴν Εὐρώπη, καὶ θρονιαστικῶς στῆς ἔδρες τῆς, νὰ διδάξουνε, λέει, ἐπιστῆμες καὶ φιλοσοφίες σὲ ξένους, αὐτοὶ, ποῦ τὰδέρφηνα τους βασανίζοντανε μέσα σὲ νύχτα βιθειὰ καὶ τρισκότεινη. Καὶ μίτε εἶναι ὁ λόγος γιὰ τοῖς μίτριους, καὶ αὐτοῦς ἀπὸ τῆς μεγαλύτερες φημελιῆς, ποῦ μίσεψαν ἀπὸ Μωριά καὶ ἀπὸ Κρήτη, καὶ ἀποκατασταθήκανε στὴν Εὐρώπη, καὶ φρίγκεψαν, καὶ χάρηκαν, ἴσως ὅσοι τοῦρκεψαν, ἄλλοι τόσοι. Ὁ λόγος εἶναι γιὰ τοῖς μυριοκαμάρωτους ἐκεῖνους σοφοῦς μας, ποῦ ὅσο λίγοι κι' ἂν εἶτανε μποροῦσανε θάματα νὰ κάμουνε παρηγορῶντας καὶ βαλασιμώνοντας τὸν ἀφανισμένο τους τόπο.

Δυὸ αἰῶνες περάσανε γιὰ νὰναλάβῃ τὸ γένος ἀπὸ τὸ μαρτύριο αὐτὸ ποῦ τοῦ ἔδωκαν ὄχι Τοῦρκοι, ὄχι ξένοι, μόνον οἱ ἴδιοι μας οἱ μεγάλοι, με τὸ νὰ φροντίζανε πιωτερο γιὰ τὴν πέτσι τους παρὰ γιὰ τῆς εὐγενικῆς ἰδέας ποῦ γράφανε καὶ διδίσκανε. Δυὸ αἰῶνες ὥσπου νὰ μπερῆσῃ νὰ δγαίξῃ πᾶλι ὁ Τόπος ἀπὸ τὰ Σκολειά του ἄντρες με νοῦ βιοικητικὸ καὶ πολιτικὸ, ἄντρες ποῦ νὰ τὸν ὀδηγοῦνε, καὶ νὰ τοῦ δίνουν ἐλπίδα καὶ δύναμη.

Ὁ Λουκάς ὅμως ὁ Νοταράς, ποῦ καὶ σοφὸς εἶταν ἐξοχος, καὶ πολιτικὸς ἐμπειρος, δὲν ἀκολούθησε τὸ κοπάδι στὴν «Ἐσπερία». Φαίνεται πῶς εἶτανε τῷ Νοταράδων ἡ μοῖρα τους νὰ μείνουν καὶ νὰ ἐγκαινιάσουν τὰ περιζήκουστα μαρτύρια τῆς Ρωμιοσύνης. Πρῶτο θυμῆμα ἔπεσε ὁ ἀδερφὸς τοῦ Λουκά, πρὶν ἀκόμα ἀπὸ τὴν Ἄλωση. Τὸ καθαντὸ ὅμως ἐγκαινίασμα τοῦ ἠρωτισμοῦ καὶ τοῦ μαρτύριου τόκαμε ὁ Λουκάς, ὁ ἀληθινὸς αὐτὸς εὐγενής, ποῦ προτίμησε, πρῶτα νὰ πολεμήσῃ σιμά στοῦ δολοφονημένου του Βασιλέα, καὶ κατόπι νὰ κυλιστῇ τὸ κεφάλι του μέσα στῶν παιδιῶν του τὸ αἷμα, παρὰ νὰ κρυφοφύγῃ στὴν Ἰταλία, καὶ με μιὰ ξερὴ γραμματικὴ νὰ μαζεῖν τιμῆς καὶ δόξες ἀπὸ ξένους Ἀρχόντους καὶ Μεγιστάνες.

Ὁ Καταχτητῆς, ἡ τετραπέρατη ἐκεῖνη πύργαλη, ποῦ ἔκριν' εὐλόγο νὰ καλοπιῖνῃ καὶ νὰ φοροτῶνῃ τιμῆς καὶ ἀξιώματα τὸ Σχολίριο, στὸ Λουκά δὲν πρόφταξε νὰ προσφέρῃ ὅσα μεγαλεῖα τοῦταξε ἄμα πρωτομπῆκε στὸ πεσμένο Βυζάντιο. Καὶ δὲν πρόφταξε, ἐπειδὴ ὄρεξῃ ἄγρια κι' ἀκόλαστη θόλωσε τὸν πολι-

τικὸ του τὸ νοῦ. Τὴ δεῦτερη μέρα μετὰ τὴν Ἄλωση ἔκαμνε μεγάλο ξεφάντωμα ὁ Μεχμέτης. Στὸ ξεφάντωμα ἄπάνω θυμήθηκε τοῦ Νοταρά τὸ νεώτερο τὸ παιδί, τὸν Ἰσαάκιο.— «Ἐνὸσω ζῶ, δὲν μπορῶ νὰ παραδώσω τὸ παιδί μου στὴν ἀτιμία—εἶταν ἡ ἀπίστηση τοῦ Νοταρά στὸν Ἀρχιεπινοῦχο ποῦ ἔφερε τοῦ Μεχμέτι τὰδάντροπο μῆνυμα. Ἐγὶνε ὄξω φρενῶν ὁ Μεχμέτης Θεοῦ ἔγινε ὁ μεγαλόκαρδος ὁ φίλος τοῦ Σχολιρίου Ἀρπάξει τὸ παιδί με τὴ βία, καὶ προστάζει νὰ σφαγοῦν κι' ὁ Λουκάς καὶ ἄλλα παιδιὰ του.

Χαρούμενος πύγαινε στὸ μαρτύριο ὁ Νοταράς, λέει ἕνας του σύγχρονος. Καὶ βλέποντας ἔν' ἀπὸ τὰ παιδιὰ του τρομαγμένο, σὸν ἄλλος Σωκράτης τὸ μᾶλλονσε ὁ δύστυχος καὶ τοῦ εἶπε: «Ποῦ εἶναι, παιδάκι μου, ὅσα μούταξες τόσες καὶ τόσες φορές, πῶς «πρόθυμα θάποθάνῃς γιὰ τὸν πατέρα σου;» «Ποῦ εἶναι ἡ ἀγάπη σου;» «Ἡ θαρρεῖς πῶς «ἀνθρώποι μόνον τάκοῖνε αὐτὰ, κι' ὄχι κι' ὁ Θεός;» «Πῶς θὰ τόνε δῆς στὸ πρόσωπο τὸ «θεὸ ὑστερ' ἀπὸ τέτοιο φόβο;» «Καὶ ποῦ εἶναι ὁ πατριωτισμός σου, ἡ ἐθνικὴ περηφάνεια «κ' ἡ εὐγένεια;» «Δὲν βλέπεις πῶς ὄλα τὰ χάρησαμε;» «Ἄς μᾶς μείνῃ κἂν τὸ φρόνημα τὸ «γενναῖο, κι' ἄς ἀποθάνουμε ὅπως μᾶς ἀξίζει.»

Με τέτοια λόγια ἀφοῦ τοῦδωσε θάρρος τοῦ ἀγοριοῦ, γύρισε κατὰ τὸ Δῆμο καὶ τοῦ εἶπε: «Ὁφοῦ κόψῃς τὰ παιδιὰ, τότες κόψε «κ' ἐμένα». Καὶ σὸν εἶδε τὰ κεφάλια τους κυλισμένα στὸ αἷμα, «Δέξαι μου τὴν ψυχὴν, Χριστὲ Βασιλεῦ» εἶπε, καὶ πέρασε στὴν Ἀθανασία ὁ πρῶτος σκληρωμένος μεγάλος Ρωμιὸς ποῦ ἤξερε νὰποθάνῃ.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ο ΑΛΛΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Τὸν πρῶτο κίνδυνο δὲν τὸν ἐγλυτώσαμε. Ἡ ἔκθεση τοῦ Ζαππεῖου ἀνοίξε. Ἐβγαλε λόγο κι' ὁ κ. Κορδελιάς. Τὴν ἐπεσκέφθηκε κ' ἡ Β.σ. Οἰκογένεια. Τὴν περιφρουροῦν καὶ τὰ ὄργανα τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας. Λειτουργεῖ καὶ τὸ καζινὸ τῆς. Κι' ὄλα πᾶνε καλὰ καὶ ἀγία. Καὶ τὸ ταμεῖο τῆς ἀκόμη καλλίτερα.

Μένει ὅμως τώρα ὁ ἄλλος κίνδυνος, ὁ φοβερῶτερος. Καὶ ἡ Κυβέρνηση ἔχει καθῆκον νὰ νοίξῃ τὰ μάτια τῆς καὶ νὰ τὸν ἀποσοβῆτῃ. μὴ ἀρκουμένη στὴν ἀμνησθημένη διορατι-

κώτρητα του κ. Διακοπούλου, του επιτρόπου της.

Και ο άλλος κίνδυνος, ο οποίος ήμπορει να γονατίσει κυριολεκτικώς το Έμπόριο και την Βιομηχανία μας, είναι η άπενομή των βραβείων.

Δηλαδή: Καθολού παράδοξον να βραβευθῆ ένας έβδομης τάξεως έμπορος ή βιομήχανος, μόνον και μόνον διότι εφρόντισε να καλοπληρώσῃ τὸ βραβεῖό του, και να επαινεθῆ ή και να μη μνημονευθῆ καθολού ένας άλλος από τους πρώτους. Ο κόσμος, βλέπετε, εκθεση ακούει κ' εκθεσι πιστεύει. Που να ξέρῃ ο καθένας πώς μιὰ τέτοια εκθεση ήμπορει να είναι άπλούστατα μιὰ χρηματολογική επιχείρηση και τίποτε παραπάνω;

Ένας από τους πρώτους καταστηματαρχας της έδοῦ Σταδίου μάς έλεγε οτι πρ' ολίγου καιρού ακόμη έλαβε πρόσκληση από μιὰ τέτοια Εύρωπαϊκή εκθεση να στείλῃ εκθέματα από τὸ κατάστημά του. Έν ύστερογράφω δὲ τοῦ έλεγαν οτι για τὸ βραβεῖον ήμπορει να συμβουλευθῆ τὸ «έσωκλείστως άποστελλόμενον ιδιαίτερον τιμολόγιον».

Αν έχῃ και ή εκθεση τοῦ Ζαπτείου τέτοια τιμολόγια βραβείων, δὲν τὰ ξέρουμε, άφου δὲν τὰ είδαμε. Είδαμε όμως και βλέπουμε τὸς άλλα πράγματα, ώστε καθολού παράδοξο να φανῆ και να επιδειχθῆ κι' αυτό καμμιά μέρα στους ενδιαφερομένους.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΨΕΥΤΙΑΣ

Ένα συνέδριο εκπαιδευτικὸν τὸν Μάρτη τοῦ 1904 εἰσέχεται να συγκεντρώσῃ στην Αθήνα όλους τους δασκάλους τοῦ μέσου και έξω Έλληνισμού. Καλῶς να κινάσων, άφου καθὼς φαίνεται μεγάλα και σωτήρια πράματα θα κατορθώσῃ ή συγκεντρωσί αυτή για την φτώχη εκπαιδευσί μας. Τόση είναι ή βεβαιότητα στο ζήτημα αυτό ώστε δὲν έλειψαν και άρθρα μαρτυρά λιθανίζοντα τους διοργανωτῆς τοῦ συνεδρίου για την σοφή εμπνευσί τους, και μακαρίζοντα την εκπαιδευσί ποῦ βρῆκε επί τέλους τὸ

φάρμακο της ἀρρώστειας της. Έμένα να μου επιτρέψετε να μη βλέπω τὰ πράματα τόσο ρόδινα, ώστε ή είδησι τοῦ συνεδρίου να μ' άφήνῃ ὄλους διόλου άσυγκίνητο. Ζευζέκης, οὐ πῆτε, μυρμιγῆρες Ρομείκες πάλι. Να πῆτε οτι θέλετε, άλλα έμένα κάτι μου λέει πὼς τὸ συνέδριο αυτό είναι εκ των προτέρων καταδικασμένο σ' άποτυχία ὑπό την έποψη έννοείται αγαθῶν άποτελεσμάτων. Μῶ τὸ λέει τὸ πρόγραμμα τῶν εργασιῶν τοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖον μυρίζει Δασκαλισμὸ και στενοκεφαλιῶ. Και στὰ χάλια ποῦ βρίσκεται ή Παιδεία μας δὲν θα την σώσῃ τὸ συνέδριο με τους δασκάλους του, θα την σώσῃ μόνο τὸ τσεκούρι, τὸ τσεκούρι ποῦ θα πέρῃ ἀλύπητα παντοῦ, ποῦ θα τα γκρεμίσῃ όλα και σ' άρχίσῃ από την άρχή πάλι να δημιουργῆ. Βλέπετε οτις τέτοια γενναία πρόθεσι στο πρόγραμμα τοῦ συνεδρίου; Αντιθέτως μάλιστα. Ο Δασκαλισμός διατηρεῖ όλα τὰ δικαιώματά του και προβάλλει την μάχη του από όλες τις μεριές. Έλάτε να τρῆψουμε την μούρη του στο χῶμα για να μη δηλητηριάσῃ με την άκάθαρτη πνῆ του την ψυχὴ μας.

Και ποιὰ είναι αυτά ποῦ αναλαμβάνουν να βγάλουν την παιδεία από τὸν βόρυθο ποῦ κλιέται χιόνια τώρα; Έλάτε να τους γνωρίσουμε. Ο κύριος Βικέλας. Σοφὸς άνθρωπος. Έχει γράφῃ και βιβλία. Αλλά ο μεγαλύτερος τίτλος του είναι βέβαια ή διόσι του στο σύλλογο πρὸς διάδοσιν ωφέλιμων βιβλίων». Ηξέρετε οτις σχολαστικώτερο έργο; Ηξέρετε πανηγυρικώτερον άποτυχία; Τί μάς κοπανίζουν κάθε μέρα τις χιλιάδες τῶν βιβλίων ποῦ ξεδούτικαν; Διαβάζονται τὰ βιβλία αυτά; Και αν διαβάζονται, έχουν να κάνουν τίποτε με την ψυχὴ ποῦ αισθάνεται; Έμεις έχουμε μιὰ ιδέα, πὼς τὰ βιβλία αυτά έχουν την μεγαλύτερη κυκλοφορία όχι στις λαϊκές τάξεις ποῦ δὲν τὰ καταλαβαίνουν, άλλα στους κύκλους τῶν λεγόμενων ανεπτυγμένων γιατρῶν, δικηγόφων και λοιπῶν, ποῦ με τὸ μέσο αυτό βρῆσκουν την ευκαιρία χωρίς πολὺ κόπο να μάθουν ὅσα δὲν ξέρουν. Αλλά ο σύλλογος έγινε για τους ανεπτυγμένους ποῦ θέλουν να συμπληρώσουν τις γνώσεις των ή για τὸν πλὺ λαό; Βυθίζεται ο Δασκαλισμός στο σύλλογο αυτό ή όχι; Αν δὲν ήταν στὴ μέση ο Δασκαλισμός, δὲν θα γράφονταν τὰ βιβλία αυτά στην ἀθηνική, στην ζωντανή γλώσσα; Και δὲν θα ήταν τότε άξιος εὐγνωμοσύνης ο κ. Βικέλας από ὅλο τὸ ἔθνος, ποῦ διψάει για μάθησι και νερό δὲν βρίσκει, γιατί τοῦ στεριεύουν όλες τις πηγές ή Βικέλαδες; Ένας τέτοιος άνθρωπος ήμπορει να κάμῃ τίποτε καλὸ για την εκπαιδευσί; Αμ ο Δροσίνης οὐ μου πῆτε; Αλήθεια ο Δροσίνης. Τρυφερός ποιητής. Μῶ περιορισμένο μυαλό. Κιτάξτε και την Έθνηκή Αγωγή. Βαυτηγμένη στο Δασκαλισμὸ Κιμνιά πι οσοτυπία στις ιδέες, στὴ γλώσσα Ξεκάνικα, βλέπετε, ο άνθρωπος από τὸ πάθημα της «Εστίας» και αναγκαλίστηκε τὸν Δασκαλισμὸ. Οσο για τὸν Αργυρόπουλο δὲν καταλαβαίνουμε τί δουλειὰ έχει

στο συνέδριο. Η μήπως θα εφαρμόσουμε τὸν ηλεκτισμὸ για να κινήσουμε τα νεύρα της παράλυτης Παιδείας μας; Από τέτοιους ανθρώπους, από τέτοιο πρόγραμμα, περιμένετε με τὰ σωστά σας καλὸ για την εκπαιδευσί; Αναμόρφωσι της Παιδείας σ' ὅ λέγουν. Και ήμπορει να γίνῃ σκέψις για αναμόρφωσι χωρίς να συζητηθῆ τὸ ζήτημα της ἀθηνικής γλώσσας, χωρίς ή γλώσσα τοῦ ἔθνους να λάβῃ στὰ σχολεία μας την θέση ποῦ της ανήκει; Και ήμπορει να γίνῃ συνέδριο χωρίς να κινηθῆ μέσα ή φωνὴ ενός Παλαμά; Ένεξ Ψυχάρης; Τί; Μὲ δασκαλισμὸς τὰ ζούμε αἰώνια; Και τί τόφελλος αν μαζευτοῦν μεθαύριο χιλιάσι δασκάλου και ανταλλάξουν τις σοφές γνώμες τους ποῦ μυρίζουν μὲ χῶμα και χωματίλα; Αλλά, κύριε Δασκάλε, δὲν θα καταλάβετε επί τέλους πὼς αἶρα κοπανίζετε ὅταν θέλετε να αναμορφώσετε την παιδείαν χωρίς να δείξετε τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸ στο γλώσσα τοῦ ἔθνους;

Σπάρτη. ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

ΕΝΑ ΠΑΡΑΣΗΜΟ

Αν δὲν είχαν ξεπέσει τὰ παράσημα, τὰ Έλληνικά ιδίως, στις ήμέρες μας, θα ήμπορούσε να συγχαρῆ κανείς τὸν κ. Ματσούκα, διότι ή Πολιτεία αναγνωρίζουσα τους εὐγενεῖς ὑπὲρ τοῦ Έθνικου στόλου κόπους του, τοῦ εκάρωσε στο στήθος ένα παράσημο, ὅπως καρφώνουν στις προθήκες τῶν Μουσείων τὰ διάφορα έντομα.

Δυστυχῶς όμως τόση σπατάλη παρασήμων γίνεται και τόσο ασυλλόγιστη άπνομη αυτών, ώστε ὅταν άπονέμεται σε κανένα ποῦ αξίζει τὸν κόπο, αντί να συγχαρῆ τὸν παρασημοφορηθέντα, σπρώχνεται και χωρίς να τὸ θέλῃς να συγχαρῆς τὸ παράσημο, ποῦ έτιμήθηκε στὰ στήθη εκείνου ποῦ τὸ πῆρε.

Η παρασημοφορία τοῦ κ. Ματσούκα, μόνον έτσι ήμπορει να χαρακτηρισθῆ. Κι' άφου τόφερε ὁ λόγος, αξίζει να σας δώσουμε την τιμὴ ποῦ ἔκοψε για τὰ μπαγιμπιδια αυτά, ένας Αθηναῖος ενεχυροδανειστής, ὁ ὁποῖος δέχεται και παράσημα ὡς ενέχυρο.

Για τὸν άργυρὸν σταυρὸ, ποτε δὲν δίνει περισσότερες από τις πέντε δραχμές. Για τὸν χρυσοῦν δίνει και δεκαπέντε. Για τὸν Ταξίαρχη, άνεβαίνει και στο εικοσιπεντὸδραχμο. Μεγαλόσταυρος ακόμη δὲν τοῦ παρουσιάστηκε, ώστε δὲν άποφάσισε τί ήμπορει να δώσῃ και γι' αυτόν.

Αὐτ' είναι ή άγοραία αξία τῶν παρασήμων.

Ο κ. ΙΕΡΕΜΙΑΣ

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ „ΝΟΥΜΑΣ“

3

ΛΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΤΙΜΩΝΑΣ Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

Πλούτος. Γιατί, μῶ την ἀλήθεια, με κακομεταχειρίζονταν και με σκορπούσε και με κατακομάτιαζε, αν και τοῦ ήμουνα πατριός του φίλος και σχεδὸν με διχάλια μ' έδιωχνεν απ' τὸ σπίτι του, (σαν εκείνους ποῦ πετοῦν τὴ φτώχια απ' τὰ χέρια τους). Λοιπὸν θα πάω πάλι για να με παραδόσει στους τσανκογλείφτες και στους κόλακες και στις καστρικές; Στέλνε με, ὦ Δία, σ' εκείνους ποῦ θα νοιώσουν τὸ χάρισμα, ποῦ θα με περιποιηθῶν, ποῦ ἐγὼ τους εἶμαι ἀκριβὸς και πολυαγαπημένος; κι' αυτοὶ οἱ

πλεονέχτες ἄς κάνουν συντροφιά με τὴ φτώχεια, ποῦ τὴ θαρρὸν καλλίτερη από μῶς, κι' άφου πάρουν απ' αυτή τομάρι και αξίνα, ἄς μένουν φχαρισστημένοι να κερδίζουν κακομοιρασμένοι τέσσερες ὄβολους τὴ μέρα, ἐνῶ σκόρπαγαν στο βρόντο δεκατάλαντα χαρίσματα.

Δίαις. Δὲ θα σου κάνει πῶς τίποτες τέτοιο ο Τίμωνας, γιατί καλὰ τὸν δίδαξε τὸ ξινάρι — ἐξὸν αν δὲν τὸν σφάζει καθόλου ή μέση του — οτι πρέπει να προτιμάει ἐσένα παρά τὴ φτώχεια. Μῶ ἐπὶ μου φαίνεται πὼς εἶσαι πολὺ παραπονητῆς, άφου τώρα μου κατηγορῆς τὸν Τίμονα, γιατί άνοιγοντας διάπλατες τις θύρες σ' άφινε να τριγυρῆς λεύτερα, χωρίς να σε κρύβει, οὔτε να σε ζηλεύει. ἐνῶ απ' ἐναντίας άλλοτες θύμονες με τους πλούσιους, λέγοντας πὼς σε καλοσφαινοῦσαν μέσα με μάνταλους και κλειδιά και σφραγίδες, ποῦ δὲ ήμπορούσες οὔτε στο φῶς να ξεπροβάλεις. Αὐτὰ δῶ μου προσκλαιγόσουνα, λέγοντας πὼς σε πιάνει άγκούσα μες στο βαθὺ σκοτάδι και γι' αυτό μῶς φαινόσουνα κιτριναρῆς και γιομάτος σκοτούρες, με καμπουριασμένα τὰ δάχτυλα απ' τὴ συνείθεια ὄλο να με τρεῖς, και φροδερίζεις, πὼς θα τους φύγεις, αν βρεῖς ευκαιρία και θαρρῶτες οτι ήταν πολὺ ροβερό πράμα να ζῆς παρθένος, σαν τὴ Δανάη, μες σε χαλκω-

ματέμιο ή σιδερένιο ταμειο και ν' αναθρέφεται από τσιγκουνηδες και πικροπῆρους δασκάλους, τὸν Τόκο και τὸ Λογαριασμὸ.

Τοῦλάχιστο εἶσαι ἔλεγε; πὼς δὲν κάνουν αυτοὶ καλὰ, άφου σ' άποθυμοῦν τόσο πολὺ, να μην κοιτῶν να σε χαρρὸν, αν και τους εἶνε βολετό, οὔτε να κάνουν την πεθυμιά τους ὅπως θέλουν, άφου εἶνε νικουκέρηδες να κάνουν οτι θέλουν, παρά να εξαγρυπνοῦν για να σε φυλῶν και να κοιτῶν μ' ὄλανοιχτα μάτια στὴ σφραγίδα και στο μάνταλο, νομίζοντας πὼς εἶνε αρκετὴ ἀπόλαψη ὄχι τὸ να ήμπορὸν αυτοὶ να σε χαρρὸν, παρά να μην άφίνουν και κανέναν άλλο να σ' ἀπολάφει, ὅπως εκανεν ή σκύλα στο παχνί, ποῦ οὔτε αυτή έτρωγε τὸ κριθάρι, οὔτε τ' ἄλογο, ποῦ πεινούσε, τῆφινε να φάει. Κι' άκόμα τους περιγελοῦσες ποῦ τσιγκουνοῦνταν και σε φυλάγαν και, τὸ πιο παραξενό, ζήλευαν τὸν εκυτό τους, χωρίς να ξέρουν οτι κάποιος καταραμένος δούλος ή επιστάτης ή δάσκαλος τῶν παιδιῶν, άφου μπει μέσα κρυφὰ θῶν τὰ κάνει θάλασσα, άφίνοντας τὸν κακομοιρη και άγριάνθρωπο άρξεντη να εξαγρυπνάει με τους τόκους κοντὰ σε κανα θαμπερό και στενόστομο λυχναράκι με στεγνὸ φυτίλι. Γιατί λοιπὸν δὲν εἶνε ἄδικ' αυτά, να κατηγορῆς δηλαδή,

Η Κοινή Γνώμη

ΟΧΙ Ο ΛΑΟΣ

Αγαπητέ «Νουμά»

Το κύριόν σου άρθρον τής περασμένης Κυριακής μου έφερε τās κάποιαις γνώσεις τās όποιās άν άγαπήσ; καταχώρισέ τας.

Ο Λαός μιλά, αλλά σ' αύτήν τήν περίστασιν δηλ. σ' τή σκοτωμό των βασιλέων τής Σερβίας ό λαός σιωπά.

Είς τήν έκτυλιχθείσαν τραγωδίαν δεν βλέπομεν τόν Λαόν νά λαμβάνη μέρος.

Οι μόναι ήρωες είνε οι βασιλείς και οι άξιωματικοί.

Δεν είνε επανάστασις — εξέγερσις Λαού — όχι, είνε άπλή συνωμοσία μερικόν άξιωματικόν έναντίον ενός βασιλέως μωρου.

Σ' τήν περίστασιν ταύτην ό Λαός δεν εξέγειρεται διά νά υπερκαύσει τά καταπατηθέντα δικαιώματά του — δεν παρηγορημέν τιοιούτον σημείον — είνε κίνημα του Καραγεώργεβιτς — όχι πρώτον βεβαίως — τά όργανά του δεν ήθελαν τόν Άλέξανδρον — και καθάρισαν τόν θρόνον τής Σερβίας δι' αύτόν.

Δεν ήθελαν τόν Άλλ., διότι τούς προσέβαλε, με τή νά τούς επιβάλη ως δικόγον, έναν συγγενή τής γυναίκας του, και θά ύποστηρίξουν τόν Καραγεώργεβιτς ό όποιος — ός βασιλιάς; — έτος θά καταπατήσει περισσότερον τά δικαιώματα του Προσφιλουδού Λαού — δεν τούς μέλει.

Τούς ύπόσχεται περισσότερα άξιώματα; τούς δίδει τόν θρόνον του «προσφιλουδού» νά τόν τρώνει; — άρκεί είνε έτοιμοι νά τρώσουν και τόν πατέρα τους....

Και ποιā ή ώφέλεια διά τόν Λαόν από ταύτην τήν μεταβολήν; θά επανακτήση τά καταπατηθέντα δικαιώματά του; θά λάβη μεγαλειότερας έλευθερίας; θά βελτιωθή ή οικονομική του κατάστασις; — δεν τή πιστεύω — έδώ άπλώς — κατά τή Λόγιον «Άλλάξε ή χήνα και έβαλε πάλι εκείνα» — Άλλάζουν τά πρόσωπα τής θεατρικής παραστάσεως, ής παρίσταται ό Σερβικός Λαός, ως άπλοός θεατής — πληρόνων τή εισιτήριόν του — τά διάφορα έξοδα κατά τόν έορτασμόν τής ανακηρύξεως του νέου βασιλέως, είς συντάξεις είς τούς

συγγενείς των φονευθέντων, προβιβασμούς, παρατιμωρίας κτλ.....

Ο Λαός όμιλεί και πολύ τρομερά όμιλεί...

Λαού βοώντος — όργή Κυρίου, λέγει και ή Γραφή, αλλά τώρα ό Σερβικός Λαός δεν όμιλησε — διότι, τότε μόνον βοή όταν αισθανθή ότι τόμαχαίρι έσθλασεν ώς τή κόκκαλο — σ' αύτήν τήν βοήν ώς τά τείχη Ίεριχούς πίπτουν και θρόνοι και σπαθοφόροι, και ραυτοφόροι και διάφοροι άλλοι «φοροι».....

Όλοι αύται αι ταρχαί του Βασιγραδίου δεν είνε είλη τή τέλος ενός είδωλλίου.....

Γ. Π. Γ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΔΡΟΛΗΠΤΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Η ύδραυλική ύπηρεσία του Δήμου παρακαλεί τούς κ. κ. ύδρολήπτας όπως προτέλθωσιν είς τή δημοτικήν ταμείον και καταβάλωσι τή αντίστοιχόν ύδατος του τρέχοντος έτους 1903, άλλως θέλει εμβεθί είς τήν ανάγκην όπως προβή είς τήν άποκοπήν του διοχετευομένου ύδατος.

Εν Αθήναις τή 6 Ιουνίου 1903

(Έκ του γραφείου τής Δημαρχίας)

ΚΕΡΔΟΣ 310.560 ΔΡΑΧΜΩΝ

Ναι! 310,560 δραχμάς έδωκε μέχρι τούδε τή γραφείον του τραπεζομεσίτου κ. Ίω. Φωτίου είς τούς πελάτας του. Ητοι εκ των άγοραστην ληχειοφόρων όμολογιών εκ του γραφείου του έχουσι κερδίσει διάφορα ποσά άνευχόμενα είς τόν στρουγγύλον ίσοθ. 310,560 δραχμάς.

Ο κ. Ίω. Φωτίου θέλει ν' αναδιβάσχη τή ποσόν τούτο είς 1,000,000 δρ. Επισθυμών δέ, ίνα συμμετάσχωσι τούτων πάσαι αι τάξεις τής κοινωνίας ύποβιβάζει τήν προκταβολήν δι' έκάστην ληχειοφόρον τής Έθνικής Τραπέζης είς δραχ. 8 και καλεί τούς θέλοντας ν' αγοράσωσι τούτοην νά προσέλθωσιν είς τή τυχηρόν γραφείον του, όπου πάντως θά κληρωθή μετ' άμοιβής όμολογιατις και τί χροιά νά είνε ή πρώτη με τās 70,000 χρυσάς δραχμάς τήν 18 Ιουνίου έ. έ., ότε γενήσεται ή κλήρωσις. Ωσαύτως άσφαλίζονται και ληχειοφόροι όμολογιατις τής αύτης Έθνικής Τραπέζης διά τήν αύτήν είς τή άστειον κλήρωσιν τής 18 Ιουνίου 1903 άντι μιās δραχμής έκάστη.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Γεμάτο από φιλολογική ύλη ένδιαφέρουσιν, τή τελευταίον τεύχος των «Παναθηναίων». Ένα ποίημα του Χάινε, μεταφρασμένο εύμορφώτατα από τόν κ. Μαλακίση, του Παπαδιαμάντη ή «Φόνισσα» και του Κ. Παλαμΐ ή

άπάντησις ή φωτοτυπία της ένρώτησις των «Παναθηναίων» για τή γλωσσικόν μας ζήτημα, καθώς και τή κ. Γ. Σενοπούλου «ή φιλολογική Ζωή», μαζί με τόσα άλλα έκλεκτά κ' ένδιαφέροντα άρθρα, δίδουν ένά τόνον καθαρώς φιλολογικόν στό τεύχος αυτό. Ο κ. Σενοπούλου καλύτερα, μέσα στην «Φιλολογική Ζωή» του δίδει τόν δικαιότερο και νηφαλιότερο χαρακτήρα ό στην γλωσσική διαλέξη του κ. Σταματιάδη. Ο κ. Σταμ. λέγει, δεν είνε ούτε γλωσσολόγος, ούτε φιλόλογος άπλοός επιστήμων. Άλλ' έχει τή γενική έκαινο πνεύμα τή όποίον άντιλαμβάνεται όλα τά πράγματα και τήν καλαιτησίαν ή όποία στρέφει τήν ψυχήν ήμεμάρτως όπου λαμπεί όως άληθείας, και τόν φιλόσοφον νοούν, ό όποίος άνευρίσκει τόν δρόμον, τόν οδηγούντα πλησιέστερα προς τή καλόν φύσις έκείνο. Πέβαια δεν είπε τίποτα νέον περί του μεγάλου ζητήματος; άλλ' επανέλαβε τή γνωστά με τρέπον τόνον όρα τόν, σαφή, λογικόν, κτυπητόν... Είμπορώ νά είπω ότι ό κ. Σταμ. ός γρημικός πού είνε, όμιλησε περί τής γλώσσας περκατωκώς. — Παρηγορημένα του ήου τεύχους των «Μυθιστορημάτων και διηγημάτων»: «Ο Πόλλος και ή άγριος Πορρέ» του Wells. «Βίραγγα Ούέστον» του Γόρνυ (Cuneynt). — Άγγέλλεται: «Η Γλώσσά μας», ύπόμνημα είς τās θεησκευτικας και πολιτικας του Έλλην. Έθνους ίσχάς υπό Χαρ. Ανδρείδου.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Κ. Γούνο. Ευχαριστούμεν τή δημοσιεύση. — κ. Γ. Κένωσκ. Κάτσαον. Ελάχιστε τήν επιταγή. Ευχαριστούμεν. — κ. Δ. Ζηλιερί. Δάρισοκον. Συγκλητικώτατα όσα μες γράφετε και ός ευχαριστούμεν, γιατί όμως δεν μες στέλναιτε τίποτα πεζο, αφού τή γραμμα σας μες πείθει: πώς γράφετε τόσο ήρωικά; Νά τή περιμένουμε; — κ. Μένεππεον. Τόν «Νουμά» κάποιος τόν έβάρυται: «Φιλολογική Μπαρμπατσάνα», έξ άφορμής των «άποκαλυπτηρών» των λογίων του δημοσιεύει. Είνε τότε έξυπνο και τόσο χαρακτηριστικό τή παρατσούκλι: αυτό, όσπε άντι νά θυμάσχη ό «Νουμάς» όπως μες γράφετε — τούναντίον μελέει και θαυμάζει τήν έξυπνάδα του νοού του.

Δεκαπενθήμερον επιστημονικόν και καλλιτεχνικόν περιοδικόν

Ίδρυται: Γ. ΑΣΙΩΤΗΣ και Γ. ΛΑΜΠΕΛΕΤ
Συνδρ. έτησία Δρ. 10 Κ Π Ι Τ Ι
» έξάμηνος » 6 Κ Ρ Ι
» τρίμηνος » 4 Κ Π Ι Τ Ι

Διά τή έξωτερικόν
Συνδρ. έτησία φρ. χρ. 10 Κ
» έξάμηνος » 6 Η

Είς τήν «Κριτικήν» συνεργάζονται οι καλύτεροι λόγια κ' επιστήμονες, ιδικοί μας και ξένοι.
Διά πάσαν αίτησιν: Αιούθον «Κριτική» Αθήνα

Η «Κριτική» είνε τή εϋθηνότερον των μέχρι τούδε εκδοθέντων περιοδικών

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

Τ' ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ

Μά βλέπει κανένας έξαστρα, πώς αύτή ή κριτική του ήταν παρά πολύ ξεσητυμένη, γιατί έτοχε νάνε δίπλα της και ή κριτική του κ. Παλαμΐ — είνε άστερο βιβλική νά κανει κανένας σύγκριση του κ. Παλαμΐ με τόν κριτικό κ. Σενοπούλου, με έλπίζω νά μου συγχωρέσει τήν άσέβεια αύτή τή ίδιο τή πνεύμα τής κριτικής — που δείχνει τί θά περ κριτικόν και πώς πρέπει νά κρίνεται ένά έργο, που άνοησεν έποχή, και που έχει άκόμη για βίση της τήν άλήθεια και μόνη, και όχι τήν άκροη επίδειξη.

Η μανία τής άδικαιολόγητης μόδου φίνεται σ' όλο τή έργο του κ. Σενοπούλου. Πάρτε τή περσότερα διηγήματα άπ' όσα έγραψε στό χρονικό διάστημα του 1892 — 1893. Ο ή όητε ότι σ' αύτά πολύ όλο πιρίζει ή γιαιρική επιστήμη, γιατί στην έποχή έκείνη ήταν τής μόδου πολλοί Γάλλοι νά γράφουν διηγήματα ή μυθιστορήματα

γαιτρικά, παίρνοντας για ύπόδειγμα τόν Λέοντα Δωδέ, που έκανε τήν άρχή, ως που άναγκάστηκε ό Γάλλος φιλόλογος Roland de Marés νά τή περ κάπου «χειρουργικά μυθιστορήματα». Τή μόδ' αύτή τήν άκολούθησε σε μερικά διηγήματά του κ' ό κ. Ήπισκοπόπουλος. Ένα άλλο παράδειγμα τής στραβής κι' άπόλυτης μίμησης του κ. Σενοπούλου, που τήγει για κανόνά νά δοκιμάζεται άδικαιολόγητα σ' ό,τι παράξενο παρουσιαστεί στη φιλολογία, είνε και τή διηγήματά του έκείνο. που έδημοσίεψε κάποτε στα «Έκλεκτά Μυθιστορήματα» και δεν είχε βάλει τόνους και πνεύματα σ' καμιά λέξη, γιατί τέτοιο σύστημα γραφής έθγανε στο φως ό μακαρίτης ό Σκυλίτσης.

Μά δεν είνε μόνο ή άτεχνη μίμηση κάθε τεχνολογίας, που κυριαρχεί σ' όλα όσα έγραψεν ό κ. Σενοπούλος. Είνε άκόμα και κάτι παραπάνου από τή μίμηση, δηλ ή αντιγραφή. Στα διηγήματά του και στα μυθιστορήματά του έχουν νά κανουν πολύ κ' οι ξένοι, προ πάντων οι Γάλλοι, που τόν βοήθησαν στις ύπόθεσεις, στις ιδέες, στις περιγραφές και σ' ό,τι άλλο είχαν ανάγκη. Δέ θά περιμένει βίβλικα κανένας ν' άρθεύσαση κ' έδώ Γαλλικά και Σενοπουλικά κομμάτια, για ν' άποδειχτεί αυτό που λέω, γιατί κ' έγω κ' όποιος με διαβάζει θά βραρινώμαστε με μιή τέτοια μονότονη έργασία κ' ούτε άκίζει τόν κόπο τήσθ θυσίας τή έργο του κ. Σενοπούλου, αφού μάλιστα είνε και τόσο εύκολο πρᾶμα νά δεί τήν αντιγραφή καθένος που έχει διαβάζει τούς πεί γνώριμους Γάλλους μυθιστο-

ριογράφους και διηγηματογράφους. Ποίος από κείνους, που διαβάζει τά διηγήματα του κ. Σενοπούλου και ξερεί άρκατε και τόν Άλφ. Δωδέ ή τή Ρονύ ή τή Μωπασσάν ή τόν Τερσί κ' άλλους δύο-τρείς άκόμη δέ θά τούς βρει ίδιους κ' υπαρέλλαχτους μέσα σ' αύτά; Έχουν αύτή τήν άδυναμία τή έργα του νά μες θυμίζων δηλ. ήμισιος τόν ξένο συγγραφέα, που γρησίμως για νά γράφει πεί εύκολα τούτο ή έκείνο τή διήγημα.

Ο κ. Σενοπούλος έγραψε και μυθιστορήμα ήθουρητικό τή «Μαργαρίτα Στέφκ». Έδώ ό Δωδέ έχει πεί τιμητική θέση, κ' ύστερα έρχεται ό Φλωμπέρ — κ' ότα τή Madame Bovary — κ' ακολουθεί ό Ζολά. Θέλει νά φανε ντουραλιστής ό κ. Σενοπούλος και με τή νά ξερεί ότι ό Ζολά, ό μεγαλειότερος έργάτης τής Σχολής αύτης, έδινε πολλή προσοχή στην πιστή άπεικόνιση κάθε σκηνής περμένης άπ' τή ζωή και καταγινόνταν παρά πολύ στην περιγραφή και τού πεί άσημαντου μέρους του σπιτιού ή του περβολισού ή του δρόμου, καθεται κ' αύτός και λέει και λέει για τή δωμάτιο τής Στέφκς ή για τή σκάλα του σπιτιού της ή για μιή παιδιάτικη σκηνή ή για όποιον άλλο μέρος που σε πιάνει στενοχώρια στο τέλος.

ΠΡΟΚΛΗΣ Δ. ΗΑΙΟΠΟΥΛΟΣ

(άκολουθεί)